

NOVÁČIKY *Chemik*

● Mesačník regionálnych zaujímavostí ● december 2007 ● číslo 12 ● ročník 8 ● zadarmo ●

Stretnutie s občanmi

strana 2

Veselé Vianoce a šťastný nový rok

strana 4-5

Triafali do vedúcich

strana 8

Mikuláš rozdával darčeky

V stredu, 5. decembra 2007, prišiel do Kultúrneho centra mesta Nováky MIKULÁŠ pozdraviť okolo 360 detí zamestnancov NCHZ. Detský spevácky zbor sv. Martina Bojnice hneď na úvod zaspieval niekoľko vianočných kolied. Deti mali možnosť sledovať malú divadelnú etudu „Mikuláš s družinou“, kde vystúpil Mikuláš, anjel, čert a hviezdica. Obe predstavenia deti odmenili potleskom a čerta sa aj tak trochu báli.... Účinkovali aj samotné deti, spievali vianočné pesničky, recitovali básničky. Všetkým odovzdal MIKULÁŠ bohaté balíčky, ktoré ich čakali pod vianočným stromčekom. - lw- Foto: ph

Dni NCHZ 2007

Pokračujeme v seriáli článkov o ocenených pracovníkoch počas DNÍ NCHZ.

Milan VALACH

Striedač

František KIŠŠ

Čerstvý dôchodca

Čítajte na 3. strane

Obchodní partneri sa stretli v Tatrách

Grandhotel Praha v Tatranskej Lomnici bol tento rok dejiskom tradičného predvianočného stretnutia vedenia Nováckych chemických závodov s dodávateľmi, odberateľmi a zástupcami spolupracujúcich firiem zo Slovenska, Maďarska, Poľska, Ukrajiny, Lotyšska, Litvy a ďalších krajín.

Takmer stovku partnerov privítal v troch jazykoch slovensky, anglicky a po rusky generálny riaditeľ NCHZ Miroslav Šuba. „Ste zástupcovia najväčších a najdôležitejších firiem, ktoré spolupracujú s NCHZ. Ďakujeme vám za spoluprácu v roku 2007 a veríme, že spolupráca v ďalšom roku bude pre naše firmy ešte prospešnejšia,“ povedal generálny riaditeľ.

Odštartoval tak príjemný večer, ktorý podfarbilo vystúpenie
Pokračovanie na 2. strane

Stalo sa...

*****

V priebehu mesiacov november - december vzdelávacie aktivity absolvovalo takmer 1 000 zamestnancov, z toho v rámci akciovej spoločnosti takmer 900 zamestnancov.

Najväčšia pozornosť bola venovaná odbornej príprave a periodickým školeniam a skúšam, t.j. k získaniu a udržaniu odbornej spôsobilosti v zmysle platnej legislatívy. V rámci špeciálnych účelových školení najmä rozvoju obchodných zručností pre našich predajcov a nákupcov, informačným technológiám.

Monotematické semináre pre vybrané skupiny zamestnancov boli zamerané na výklad vybraných kapitol Zákonníka práce vyplývajúcich z jeho novelizácie, zmenu legislatívy v oblasti priemyselno-právnej ochrany.

Pokračovali sme v školeniach zameraných na obchodné právo, tento krát na aplikáciu pripomienkového a schvaľovacieho konania zmlúv, objednávok a ich evidencií v rámci akciovej spoločnosti.

Vybraný okruh zamestnancov získal potrebné informácie v rámci školení z nariadenia REACH v podmienkach akciovej spoločnosti so zameraním na povinnosti a zodpovednosti pri uplatňovaní REACH vrátane akčného plánu NCHZ.

Finančné náklady predstavovali čiastku takmer 400 000,- Sk.

PhDr. Mária ORŠULOVÁ
vedúca odd. rozvoja ľudských zdrojov

„Ak si myslíte, že vzdelávanie je drahé, zamyslite sa nad tým koľko stojí nevedomosť.“

Stretnutie s občanmi

Stalo sa už tradíciou, v závere roka, stretnúť sa s občanmi Novák a Zemianskych Kostolian a porozprávať sa s nimi o vzťahu Nováčkových chemických závodov k nim, z pohľadu ochrany životného prostredia, ale aj o možných ohrozeniach, vyplývajúcich z výrobného procesu.

Zákon o civilnej ochrane, ale aj Zákon o prevencii závažných priemyselných havárií ukladá povinnosti obciam, a taktiež podnikateľom oboznamovať občanov s ohrozeniami a koordinovať plnenie úloh v oblasti civilnej ochrany. Je pravdou, že Novácke chemické závody sa k problematike postavili čelom. Investičné akcie, ktoré boli zrealizované a ktoré sú v súčasnosti reali-

zované, výrazne znižujú nebezpečenstvo ohrozenia obyvateľstva okolitých obcí. Nielenže sa znížil potenciálny polomer zasiahnutia územia, ale aj na území, ktoré v prípade havárie by bolo zasiahnuté, jej dopad by bol výrazne miernejší.

O tomto všetkom je potrebné diskutovať s občanmi. Novácke chemické závody problémy nechcú zatajovať, ale riešiť. Obec

v spolupráci s podnikom musí občanov informovať o tom, čo im hrozí, ale predovšetkým o tom, ako sa pred nebezpečenstvom chrániť. Preto nás veľmi mrzí, že stretnutia predstaviteľov mesta a Nováčkových chemických závodov s občanmi mesta sa zúčastnilo veľmi málo občanov.

Na druhej strane my, ktorí máme na starosti riešenie tejto problematiky a prijímanie opatrení v prospech občanov to pokladáme za vyslovenie dôvery. Keď sa nezaújmem o to, čo sa ma dotýka, verím, že to niekto za mňa robí dobre.

Ing. Vojtech Goga
špecialista na prevenciu závažných priemyselných havárií

OPATRENIA NA OCHRANU ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

30.október 2007 bol konečným legislatívnym termínom získania integrovaných povolení pre jestvujúce prevádzky, povinne podliehajúce systému integrovanej prevencie a kontroly znečisťovania životného prostredia. V súčasnosti majú NCHZ vydané už všetky potrebné integrované povolenia pre nasledujúce prevádzky: Výroba etylénchlórhydrínu a Novamal, Výroba acetylenických alkoholov, Výroba NaOH, H₂, Cl₂, NaOCl, HCl, Výroba chlórparafínov, Výroba dichlórétanu a vinylchloridu z dichlórétanu, Výroba polyvinylalkoholu, polyvinylacetátu, Výroba vinylchloridu z acetylénu, Výroba karbidu vápnika, výroba acetylénu, Výroba PVC, výroba iniciátorov a Výroba propylénoxidu, výroba PEPO, výroba aminorov.

V období rokov 2004-2007 sme postupne spracovávali jednotlivé žiadosti a predkladali ich povoliujúcemu orgánu Slovenskej inšpekcie životného prostredia v Banskej Bystrici. Rozsiahlosť požiadaviek a informácií každej spracovávanej žiadosti si vyžadovala v podniku tímovú prácu, ktorej sa v rámci vytvorených pracovných skupín zúčastňovali pracovníci technického aj výrobného úseku. Výsledkom boli postupne vydávané integrované povolenia.

V jednotlivých integrovaných povoleniach sú definované podmienky pre prevádzkovanie tak, aby zabezpečili dostatočnú ochranu životného prostredia. V povoleniach sú definované aj opatrenia, ktoré podnik musí zrealizovať v stanovených termínoch a ich realizá-

cia si v najbližšom období vyžiada potrebné investície. Opatrenia sú zamerané predovšetkým na zníženie emisií do ovzdušia a vôd a zabezpečenie dodržiavania emisných limitov, plnenie všeobecných podmienok prevádzkovania vyplývajúcich zo zákona o ovzduší, zabezpečenie správneho nakladania s nebezpečnými látkami vo vzťahu k podzemným a odpadovým vodám. Konečným termínom na riešenie opatrení je 31.12.2011. Jednotlivé termíny sú sledované a realizácia je zakomponovaná do jednotlivých finančných plánov podniku.

RNDr. Mária Danišová
vedúca technicko-legislatívneho oddelenia OOŽPZ

Obchodní partneri sa stretli v Tatrách

nie Petra Armstronga Ondriu a spestrili tance dievčenskej skupiny Grupo Caliente. Množstvo diskusných krúžkov, ktoré sa v priebe-

hu večera vytvorili však svedčí o tom, že obchodníci nedokážu celkom zabudnúť na prácu ani počas zábavy.

- SM -

VESELÉ VIANOCE

DESATORO STOLOVANIA

1. Na slávnostne pripravenom stole nesmie chýbať vkusný obrus. Nebojme sa používať na tieto príležitosti aj rôzne ostrejšie farby. Samozrejme, že nesmie chýbať vkusný svietnik so sviečkou, ktorý musí farebne ladieť s farbou prikrývky. Zaujímavá kombinácia je tón v tóne. Týka sa to aj farby servítk.

2. Ak máme čo len trochu miesta, nezabudneme na vianočnú dekoráciu vianočnú kyticu, vianočný venček....

3. Vopred si pripravíme poháre na víno, pivo, minerálnu vodu a pod., aby sme počas sedenia a stolovania nemuseli zbytočne odbehávať a ďalšie poháre zháňať neraz aj po celom byte.

4. Nemiešajme nápoje, aby sme boli na slávnostný polnočný novoročný prípitok fit.

5. Počas večera obyčajne popijeme červené alebo biele víno a šampanské zväčša nechávame na polnočný prípitok.

6. Ak konzumujeme horúcu polievku, zásadne chvíľu počkáme (nikdy sa neponáhľame a nepomáhame si fúkaním lyžičky) a potom ju pomaly konzumujeme.

7. Na studený bufet si nezabudnime pripraviť nakrájaný chlieb, soľ s korením, ale napr. aj horčicu, chren v sladkokyslom náleve či kečup alebo sterilizované uhorky.

8. Na spestrenie stola pripravme aj rôzne zeleninové či zemiakové šaláty, ktoré sú pri slávnostnom pohostení vždy výbornou pochúťkou.

9. Počas konzumovania studených a teplých pochúťok, hoci len vo forme studeného bufetu, nedávajme na slávnostnú tabuľu popolníky. Počkáme, kým sa väčšina z nás naje, až potom ich pokladíme na jednotlivé stoly. Nezabudnime na časté vysýpanie ohorkov a časté vetranie.

10. Kávu a nápoje podporujúce trávenie podávame najmä pri servírovaní múčnikov. Dobré je, ak máme varič na kávu a máme tento lahodný nápoj pripravený a vždy horúci, aby si z neho každý mohol kedykoľvek počas večera a noci pokojne naliať za šáločku.

Zvonky zvoňte

*Na Štedrý deň s tmou
padajúcou na krajinu
utícha aj zhon
niekoľkotýždňových
príprav.*

*V duši sa rozhostí
pokojné rozjímanie.*

*Zvon na zvonici do
mrazivého ticha odbíja
presný čas.*

*Zvonček na slávnostne
prestretom stole zvoláva
rodinu.*

*Prajeme Vám pokojné
a šťastné prežitie vianočných
sviatkov v kruhu vašich
najbližších, veľa vysnívaných
darčiekov a pracovných
úspechov !*

Čas letí a Vianoce sú opäť tu. Atmosféru sviatkov navodzujú všetky masovokomunikačné prostriedky, výklady obchodov, osvetlenie a výzdoba miest. Odvšadiaľ sa na nás valí reklama, ktorá nás presvedča, že bez toho či onoho naše Vianoce nebudú tými naozajstnými. Mnohí podliehajú tomuto ošialu a nakupujú, zháňajú...

Predstava „úspešných“ Vianoc je v očiach každého iná. Jeden sa raduje, že si na neho vôbec niekto spomenul, ďalší je šťastný, že sa všetci v zdraví aspoň raz za rok stretnú pri spoločnom stole...

Na Slovensku sú Vianoce spojené s predstavou hojnosti na stole a mnohé jedlá si ako dáku vzácnosť odkladáme práve len na ten jeden výnimočný deň... Štedrý večer. V celom tom zhone chystania a kolotočí príprav, by sme však nemali zabúdať, že plný stôl a bohatá nádielka pod stromčekom sú síce podstatnou stránkou najkrajších sviatkov roka, ale nemali by sme zabudnúť na porozumenie, odpúšťanie a hlavne na lásku. Mali by sme jej dostať a predovšetkým dať toľko, aby nám vydržala po celý nasledujúci rok.

„Čas vianočný to je chvíľa napätia a očakávania, zvedavosti a prekvapenia. Chvíľa pohody, spoločnej radosti, sviatočnej atmosféry s plnou náručou lásky.“

redakcia

ŠTEDROVEČERNÁ TABUĽA

Na štedrovečernú večeru sa pripravujeme niekoľko dní dopredu, pretože ak chceme, aby všetko bolo tip-top, vyžaduje si to skutočne dlhý čas. Vo väčšine rodín býva kráľovnou slávnostného stola ryba na všakovaký spôsob.

RYBACIA POLIEVKA

Do osolenej vody vložíme nakrájanú koreňovú zeleninu (najviac zeleru) a všetko povaríme. Kúsok kapra (nie hlavu) zalejeme vodou a varíme asi 10 minút. Mäso z kapra (bez kostí) pridáme do zeleninovej polievky. Pridáme rybací bujón, zahustíme svetlou zápraškou a povaríme. Okoreníme drveným muškátovým kvetom a zelenou pažitkou.

Podávame na kocočky nakrájanou smaženou zemiou.

VIANOČNÝ ŠTEDRÁK

1. cesto:

28 dkg hlad. múky
15 dkg masla
10 dkg práš. cukru
1 vajce
1/2 prášku do pečiva

Vypracujeme cesto, rozvalkáme a dáme na vymastený a múkou vysypaný plech. Potrieme na hrubšie **slivkovým lekvárom**.

15 dkg **maku**, kryštálový cukor, 1/2 vanilkového cukru a citrónovú kôru zafaríme mliekom. Túto plnku natrieme na lekvár.

15 dkg **orechov**, kryštálový cukor, 1/2 vanilkového cukru a citrónovú kôru zafaríme mliekom. Plnku natrieme na mak.

2 tvarohy, kryštálový cukor, citrónovú kôru, hrozienka zarobíme a natrieme na orechy. Nakoniec si zarobíme

2. cesto piškótové: 3 žltka ušľaháme z 12 dkg práškoveho cukru. Pridáme 14 dkg polohrubej múky, 1/2 prášku do pečiva, sneh z 3 bielkov. Vylejeme na tvaroh a pomaly pečieme.

ŠTASTNÝ NOVÝ ROK

Chystáme sa na Silvestra

Silvester posledný deň v roku býva zväčša slávnostný. Niektorí sa idú baviť do rôznych podnikov, (tí zostávajú bez starostí), iní ostávajú doma alebo prijali pozvanie k priateľom a známym a sú aj takí, ktorí prežívajú Silvestra na chate.... Silvestrovský stôl predstavuje zvyčajne studený bufet: studené mäso, šaláty, rolády, slané pečivo. Samozrejme nesmie chýbať šampanské a silvestrovská kapustnica.

Nuž, na zdravie a všetko najlepšie v novom roku!

SLANÉ TYČINKY

500 g hrubej múky,
1 prášok do pečiva,
250 g rastlinného
tuku (Helia), 2 žltky,
1,5 dl mlieka,
1 kávová lyžička soli. Na potretie:
1 žltok, rasca, soľ.

Múku zmiešame so soľou, práškom do pečiva, pridáme rastlinný tuk a vypracujeme hladké cesto. Do mlieka pridáme žltky, rozšľaháme a prilejeme do cesta. Opäť vypracujeme a vyvalkáme na plát hrubý asi 5-6 mm, potrieme rozšľahaným žltkom, osolíme, posypeme rascou. Pokrájame najlepšie radielkom, na 4-5 cm tyčinky, ktoré ukladáme na mierne vymastený plech a dozlatista upečieme vo vopred vyhriatej rúre (cca 20 minút).

PUNČ S ČERVENÝM VÍNOM

6 dl kvalitného červeného vína,
3 polievkové lyžice kryštálového cukru,
2 dl pomarančovej šťavy,
200 g jablák, 100 g sušených fig,
50 g olúpaných mandlí, 1/2 kávovej lyžičky škoricice, 4 dl koňaku.

K vínu pridáme cukor, pomarančovú šťavu a dáme variť. Jablko olúpeme a pokrájame na malé kocky alebo plátky, figy rovnako pokrájame, pridáme k vínu so škoricou, mandľami a varíme (tesne po zovretí odtiahneme z tepelného zdroja). Nakoniec prilejeme koňak a servírujeme horúce.

Med na vianočný stôl

K vianočnej atmosfére neodmysliteľne patrí vôňa medovníkov. Ich základnú zložku med na náš stôl dodávajú včelári. Ktosi raz povedal, že med je produktom nesmiernej usilovnosti. Preto, aký bol uplynulý včelársky rok v Novákoch? „Môžeme ho hodnotiť ako lepší priemer. Je nás tu registrovaných 15 členov, obhospodarujeme takmer 250 včelstiev. Na poslednej schôdzi sme bilancovali našu produkciu okolo 5800 kg medu,“ hovorí Ivan Oršula, obvodný včelársky dôverník v Novákoch a dodáva: „Keby sme pri počte obyvateľov v Novákoch 4400 všetok tento med u nás spotrebovali, boli by sme nad svetovým priemerom. No ročná spotreba medu na obyvateľa u nás je len 0,2 kg.“ Novácka organizácia sa vyvíja. Pred desiatimi rokmi tu bolo len 150 včelstiev a tento počet rastie. Dnešná produkcia medu na jednu rodinu predstavuje 30-35 kg medu. Horšie je to so včelármi. „Chýba nám mládež. Vekový priemer u nás je 56 rokov. Najstarší včelár má 77 rokov, najmladší 21. Všetci sú mimoriadne vzorní,“ konštatuje I. Oršula. Ale perspektíva vývoja je dobrá, na včely si nájdu čas, dokonca aj baníci. Pán Oršula sa včeláreniu venuje 18 rokov. K záľube ho priviedol priateľ. „Choval som romanovské ovce a on chcel jedno jahniatko. Vymenil som ho za včielky. Tak som sa k nim dostal. Bol mi potom aj učiteľom, dával mi rady, ako mám pracovať okolo včielok. V súčasnosti mám tu v Novákoch 17 rodín.“ Novácki včelári produkujú kvalitný lipový, repkový, kvetový a lesný med. Niektorí za známkou kočujú k Zlatým Moravciam. U Oršulovcov je med súčasťou domácnosti. Pán Ivan prezradil jednoduché využitie. „Obaliť oriešky v mede s teplotou okolo 40°C. Alebo zmiešať med s kakaom. To sú také jednoduché večerné pochúťky. Potom sladidlo do čaju ako prevencia proti zimnému nachladnutiu. A ja ráno začínam a večer končím s lyžičkou medu.“ No a na vianočnom stole nemôžu chýbať medovníky a oblátky s medom. Nielen ako pochúťka, ale aj pre zdravie. - Erik Klžan -

Na prelome rokov sa Vám chceme poďakovať za prácu, ktorú ste pre našu spoločnosť vykonali a zároveň Vám zaželať krásne a láskou naplnené Vianoce v kruhu najbližších.

Do nového roku Vám v mene akciovej spoločnosti prajem veľa zdravia, rodinnej pohody a dostatok síl, ktoré Vám pomôžu uskutočniť všetky Vaše prania.

Miroslav Šuba
generálny riaditeľ

ZVYKY A OBYČAJE

Nezabudnite na niektoré staré zvyky, ktoré vám pomôžu v zdraví a spokojnosti prežiť nielen vianočné sviatky, ale i celý nasledujúci rok.

Nezabudnite, že do konca roku treba všetko požičané vrátiť. Treba prejsť celý dom a pohľadať, kde je čo cudzie. Povracat treba aj všetky dlžoby.

Barbora, Mikuláš, Lucia a Tomáš sú takzvané stridžie dni, v tieto dni netreba žiadnu cudziu ženu (s výnimkou domácich) vpúšťať do stajne, v tieto dni neslobodno nikomu nič dať, požičať či predať.

Dobрым zvykom je i púčkovanie konárikov: zo stromov, kríkov, ktoré na jar najskôr kvitnú, sa odrežú konáriky, pričom každý prút symbolizuje nejaké želanie. Podľa toho, na ktorom prúte sa na štedrý deň objavia listy alebo kvety, usudzujeme, či sa želanie splní.

Slobodné dievčatá si na Luciu píšu na papieriky mená všetkých nápadníkov a potom postupne každý deň jeden spália. Posledný papierik roztvorí na štedrý večer a prečítajú si meno budúceho ženícha.

Dobrou metódou je i zápalková: do jablka sa zapichnú tri zápalky, každá predstavuje konkrétneho ženícha. Zápalka, ktorá horí najdlhšie, predstavuje za koho sa má dievča vydať.

Pri odchode na polnočnú omšu sa odporúča vyniesť do dvora opekanec. Ak do rána opekanec zmizne, treba sa do roka vydať.

Jabĺko sa ošúpe dookola, aby šupa zostala celá. Takúto šupu hodíme za chrbát a aké písmenko sa zo šupky vytvorí, tak sa bude volať vyvolený.

* BLAHOŽELÁME *

- 20 rokov práce**
Róbert GUNDA (ÚEaIT)
- 25 rokov práce**
Miroslav CIFRIK (LARF NOVA)
Peter JAKUBČEK (Z.karbid)
Ján KRŠIAK (ÚEaIT)
Ján BUDINSKÝ (Z.plasty)
Zuzana NIEDERLANDOVÁ (ÚEaIT)
Jana UJCSEKOVÁ (ORK)
Jaroslav LAPIN (OL)
- 30 rokov práce**
Ing. Július SZESCÉNYI (OL)
- 40 rokov práce**
Ludmila VAŠKOVÁ (OPaM)
Anton HOLENDÁ (Z.plasty)
Ján ĎURTA (Z.chémia)
- 50 rokov veku**
Viera HEGOVIÁ (Z.karbid)
Ludovít JANOVIČ (Z.plasty)
Ivan PALÁSTHY (Z.plasty)
Jozef BALÁŽKA (Z.plasty)
Lubor ULBRIK (Z.plasty)
Anna DADOVÁ (OOŽaPP)
- 55 rokov veku**
Ing. Ján MAZANEC (OSaR)
Mária HAGAROVÁ (Z.karbid)
Ivan ĎURIAN (Z.plasty)
- 25 rokov práce**
Jozef POTOČNÍK (NCHZ GS)
- 35 rokov práce**
Ján MAREČEK (NCHZ GS)
- 50 rokov veku**
Ján HRONEC (NCHZ GS)
Milan VAJDA (NCHZ GS)
Ing. Milan BALAŠČÁK (NCHZ GS)
Ján ŠNIRC (NCHZ GS)

Vrátil sa Boxer a smrť

Pamätáte sa na film **Boxer a smrť**? Od jeho vzniku uplynulo už 45 rokov, no stále žijú pamätníci i jeho hlavní protagonisti. Práve s nimi sa stretli Nováčania v rámci programu KCMN Rozhovory s ...

Herec Štefan Kvietik (vľavo) a kameraman Tibor Biath zavítali do nováčkeho kina. Režisérka Petra Solana premohla choroba.

„V prvom rade chcem poďakovať Nováčanom, pretože dnes je naozaj vzácnosťou, že si niekto po toľkých rokoch na film spomenie. Osobne považujem túto pozornosť predstaviteľov a občanov mesta Nováky za pozornosť celej našej kultúry,“ vyjadril potešenie nad pozvaním Š. Kvietik. Hlavný protagonistu filmu si zahral spolu s desiatkami Nováčanov komparzistov scény z koncentračného tábora. Scény boja o život sa v roku 1962 odohrali v autentických priestoroch bývalého židovského lágra na okraji Laskára. Kvietik mal vtedy 28 rokov a tento film bol jedným z jeho prvých. „Vy a tento región ste vlastne odštartovali moju hereckú kariéru. A to Nováčanom a všetkým,

ktorí sa zúčastnili tohto filmovania, nezabudnem,“ dodal. Kameraman Tibor Biath na filmovanie tiež rád spomína: „Patrí medzi moje najvýznamnejšie práce. Je zaujímavé, že pokiaľ sme obsadili do hlavnej úlohy Štefka Kvietika, tak vždy to bolo dobré.“ Nováčania s hosťami spomínali na filmovanie a zamýšľali sa nad skutočným utrpením väzňov. Predstaviteľom mesta adresovali požiadavku odhaliť na mieste tábora pamätnú tabuľu. A potom si film **Boxer a smrť** všetci pozreli.

- Erik Kližan -

* BLAHOŽELÁME *

- 55 rokov veku**
Emília JANKEJE (NCHZ GS)
Anton POS (NCHZ GS)
Milan ŠTORCEL (NCHZ GS)
- 60 rokov veku**
Štefan ORŠULA (NCHZ GS)
Ján KOZELKA (NCHZ GS)
Jozef POLIAČIK (NCHZ GS)
Ladislav SAŇO (NCHZ GS)
- Odchod do dôchodku**
Tibor ŠKARBA (Z.plasty)
Anton HOLENDÁ (Z.plasty)
Ludmila VAŠKOVÁ (OPaM)
Františka HRABOVSKÁ (OPaM)
Ján ĎURTA (Z.chémia)
- redakcia -

Navždy nás opustili

- Rady chemikov navždy opustili:
+++
Mária ŠKOLKOVÁ
(dňa 11.11.2007 vo veku 80 rokov)
+++
Ivan DADO
(dňa 26.11.2007 vo veku 45 rokov)
+++
Anton ŠPILAJ
(dňa 2.12.2007 vo veku 80 rokov)
+++
Ján ŠTANGA
(dňa 3.12.2007 vo veku 55 rokov)
+++
Milan GÁL
(dňa 5.12.2007 vo veku 69 rokov)
+++
Miroslav ERTEL
(dňa 8.12.2007 vo veku 50 rokov)
- rch -

niečo pre zábavu ... **TAJNIČKA ...**

J. Poliak	Dravý vták	1. časť tajničky	Násyp	Prvý muž	VAE EAST ABAKA	Potapač. zvon	Hliník	Krik	Boho-služba	Nalieval	TAG AN-SI LIMAN	Morská ryba	Druhý	Čistiaci prostriedok	Čín. mesto
Nočný vták					Muž. meno						Plytká nádoba				
Veľká muchá					Vzácná živica Mzda						Tropický plod Deň (nem.)				
Ochabnutie							2. časť tajničky Brat Ábela								
ŠPZ Olomouc			Obojživelník Beda (lat.)					Kočovník Stará žena					Akc. spol. Pozde		
54 rímsky				Radca Mohameda Chlastal					Obchodný zástupca Máličko						
○	Východ (ang.) Opísal (čes.)					Talian Dvojhláska					ŠPZ Levoče 1501 Rímsky			Plytký záiv	Zaobulo
Zn. nem. auta					Onak Zvrat. zámeno					Mliečny výrobok Anna (dom.)					
Pascal			Bodavý hmyz Okr. Maeriál Zabezpeka				Cesta (ang.) Hryzák					ŠPZ Košic Nečistota			
Šlapaj						3. časť tajničky Áno (nem.)									
Voj. predajňa					Mládež (bás.)							Aralské jazero			
Lízol (čes.)					Manilské konope							Čast tela			

Na vianočnú nôtu Kalendárium

(Za hrst' histórie, XLIV. časť)

Vianoce majú neopakovateľné čaro. I napriek tomu, že sviatočné rituály sú všade viac-menej rovnaké, každá obec mala v minulosti svoje špecifické povery? Aké boli v Novákoch? Príprava začala už na Luciu. Ak si tunajšie dievča každý deň od Lucie do Štedrého večera odlialo trošku vody, pred polnočnou omšou sa touto umylo a neutreté išlo do kostola, za toho, kto ju (aj náhodou) utrel sa vraj vydá. Kto chcel počas polnočnej omše vidieť strigy, od Lucie do Vianoc mal vyrobiť nejaký predmet a s ním ísť do kostola. Strigy uvidel za oltárom. Potom musel utekať, lebo by mu

bola beda. Novácka gazdiná si papuče kúpila len na jarmoku a domov ich niesla v pravej ruke. To aby jej dlho vydržali.

Host' v dome je cez Vianoce vzácný. Chcete vedieť, či k Vám niekto príde? Postavte do dverí kohúta. Ak si kohút sadne, nepríde nik. Ak však ujde, tešte sa na návštevu. Keď gazdiná napečie takú hľbu koláčov, že gazda sa môže za ne schovať, bude úrodný rok. Ak nie, bude bieda. Na Štedrý deň chodili gazdovia do hory po drevo zavčasu. Kto prišiel s drevom prvý, bol aj po celý rok prvý v robote. Kto na Štedrý deň chytil muchu a vloží si ju do peňaženky, bude bohatý. Pred večerou stavali na sporák alebo na podstienku domu toľko polienok, koľko bolo členov rodiny. Ak cez večeru

niektoré spadlo, niekto z rodiny umrie. Dievčatá pred polnočnou omšou hádzali do nádoby so svätenou vodou „pupáčky“. Po omši ich vybrali a ktorej sa neušli, tá sa v ďalšom roku nevydala. Keď si dievča vezme do kostola zo všetkých jedál v orechovej škrupinke, odhalí sa jej budúcnosť. Povery pokračovali aj do nového roka. Dievča, ktoré na Nový rok trikrát spadne, sa vydá. Rovnako sa jej to podarí, ak si nahým telom sadne na to miesto, kde pri koledovaní sedel farár. Ak si na to miesto sadne gazdiná, budú jej sliepky dobre kvokať a sedieť na vajciach. Že si tieto novácke povery už nepamätáte? Mnohé odišli s našimi rodičmi a prarodičmi. Môžu ale ožiť, ak si čo i len z nich jednu pripomenieme. Skúsme to.

- Erik Kližan -

1.1.1883 - narodil sa Gabriel Orbán, VŠ pedagóg, jazykovedec, pôsobil v Prievidzi

1.1.1923 - zrušenie okresu Oslany

1.1.1923 - začal činnosť Okresný úrad v Prievidzi

1.1.1988 - začiatok ťažby uhlia pod obcou Koš

2.1.1823 - zomrel Jozef Šesták, kňaz, bernolákovec, pôsobil Kamenci pod Vtáčnikom a Oslanoch

5.1.1933 - zomrel v H. Vestenciach Ján Kasala, pedagóg, sociálny pracovník

7.1.1933 - hladový pochod nezamestnaných v Prievidzi

7.-23.1.1933 - obranný štrajk baníkov v Handlovej

12.1.1968 - zomrel František Lauff, fotograf, pôsobil v Prievidzi

13.1.1943 - narodil sa Ján Procnor, baník, drevozbár, pôsobí v Handlovej

15.1.1713 - narodil sa Pavol Tapolčáni, piarista, pedagóg, právnik, pôsobil v Prievidzi

15.1.1858 - zaznamenané zemetrasenie v okolí Nitrianskeho Pravna

15.1.1923 - začal v Prievidzi vychádzať časopis Slovenský včelár

15.1.1938 - zomrel v Oslanoch Peter Petič, kňaz, historik, narodil sa v Nedožeroch.

18.1.1738 - zomrel Augustín Bieliký, SŠ prof., dramatik, narodil sa a pôsobil v Prievidzi

18.1.1763 - zomrel Michal Príleský, pedagóg, piarista, pôsobil v Prievidzi

20.1.1623 - narodil sa Pavol Frankovič, prvý rektor reholného domu piaristov v Prievidzi

21.1.1883 - narodil sa v Prievidzi Július Heumann, majiteľ a riaditeľ továrne Carpathia

23.1.1953 - zomrel Štefan Pecár, kňaz, pedagóg, pôsobil v Novákoch a N. Rudne

25.1.1543 - zomrel Alexej Turzo, uhorský palatin, bojnícky zemepán

25.1.1918 - vypukol masový štrajk v Handlovej

26.1.1383 - Prievidza dostala privilégiá slobodného kráľovského mesta

28.1.1818 - zomrel Juraj Hollý, kňaz, bernolákovec, pôsobil v Horných Vestenciach

29.1.1918 - narodil sa Róbert Tomský, výtvarník, grafik, pôsobil v Handlovej

30.1.1773 - zomrel Anton Schmidt, barokový maliar kostolov, pôsobil v Prievidzi

Ocenili darcov krvi

Medzi najzaslúžilejších dobrovoľných darcov krvi na Slovensku patrí baník z Bane Nováky Ján Sokolík, ktorý daroval dobrovoľne krv dovedna už neuveriteľných 137-krát.

Nedávno si spolu s ďalšími darcami prevzal v Zlatej sále Bojnického zámku vysoké ocenenie Medailu profesora Jána Kňazovického. Toto ocenenie začal Slovenský Červený kríž udeľovať iba v tomto roku, pretože, už nielen zlaté, ale ani diamantové Plakety Jána Janského, ktoré udeľujú po absolvovaní 80 odberov, už pre najaktívnejších darcov nestačili.

Novú medailu pomenovali po nestorovi slovenskej chirurgie profesorovi Jánovi Kňazovickom (1893-1987), ktorý v roku 1923 ako prvý lekár na Slovensku poskytol pacientovi transfúziu krvi. Bol

primárom chirurgického oddelenia v Košiciach a Martine a popri chirurgickej práci prednášal na vysokej škole. Bol najdlhšie pôsobiacim chirurgom na Slovensku.

Horná Nitra podľa slov podpredsedníčky Územného spolku SČK Márie Žiškovéj, má v darcovstve krvi veľkú tradíciu. V tomto roku prekročili hranicu sto odberov ešte ďalší štyria darcovia. Medzi nimi bol ďalší novácky baník Milan Lopušan a bývalý generálny riaditeľ VOP Nováky Ján Lasab. Územný spolk SČK už eviduje 7 997 držiteľov rôznych ocenení SČK.

Text a snímka: (pre)

▲ Na snímke J. Sokolík si prezerá medailu.

Nové byty

Pekný predvianočný darček dostali občania v Lehote pod Vtáčnikom, druhej najväčšej, takmer štvrtisícovej obci na hornej Nitre. Dovedna 25 rodín sa mohlo nastahovať do nových nájomných bytov.

Na výstavbu si obec vzala pôžičku 22 miliónov zo Štátneho fondu rozvoja bývania a zvyšok celkových nákladov, ktoré predstavujú približne 35 mil. Sk tvorila dotácia zo štátneho rozpočtu a príspevok z obecného rozpočtu. V súčasnosti na obecnom úrade evidujú ďalších takmer sto uchádzačov o takéto bývanie, nielen od obyvateľov Lehoty pod Vtáčnikom, ale aj z okolitých obcí, ba aj okresného mesta Prievidza a Novák. Do jari síce dokončia ešte jednu bytovku s 11 bytmi, ale už teraz podnikajú kroky aby

mohli postaviť 88 ďalších bytov, ktorí sa budú chcieť do obce Šancu tak budú mať aj ľudia, pristahovať. - (pre) -

ŠKOLSKÁ KNIŽNICA VÍTAZNE

Viete, že popri mestskej knižnici existujú v Novákoch aj iné? Jedna z nich, knižnica pri Základnej škole zorganizovala pri príležitosti medzinárodného dňa školských knižníc zaujímavé podujatie. „Nazvali sme ho „Zachráňme kráľovstvo Knihuľkovo“. Do školskej knižnice, Knihuľkova, zavítali traja bratia Časokradi Televízofar, Videotrav a Počítač. Zapríčinili, že deti úplne zabudli na svojich starých kamarátov Knihuľkov a prestali čítať. Žiaci 5. a 6. ročníkov naprávali pomotané názvy kníh a mien spisovateľov. Napokon čítali rozprávky, ktoré si sami pripravili,“ približuje podujatie Eva Miklašová z nováckej školy. So svojimi aktivitami sa zapojili do 3. ročníka celoslovenskej súťaže o najzaujímavejšie podujatie. V konkurencii 270 školských knižníc sa umiestnili na skvelom 9. mieste.

- Erik Kližan -

Silvester na námestí

Opäť sme o rok starší! Starosti s vekom ale na chvíľu odložíme a oslavujeme. Aj počas tohtoročného Silvestra Vás pozývame na Námestie SNP v Novákoch. Na prelome rokov sa k vám prihovoria predstavitelia mesta, pripravený je ohňostroj. Nebude chýbať živá hudba.

Príďte s nami osláviť príchod Nového roka 2008! (erk)

ČIERNA KRONIKA

Alkohol za volantom

Policajti v poslednom mesiaci zaznamenali viacero dopravných nehôd spôsobených pod vplyvom alkoholu. Toto protizákonné konanie ohrozuje život nielen vodiča ale i ostatných účastníkov premávky. Policajti varujú, že v rámci výkonu dohľadu nad bezpečnosťou cestnej premávky budú vo zvýšenej miere kontrolovať dodržiavanie tohto zákazu. (erk)

INZERCIA

● **Predám Škodu Fabia Combi 1.4**, rok výroby 2001, naj. 64.000 km, cena dohodou.

Kontakt: 0915/301173

● **Predám** za vakcinačný poplatok (cca 200,-Sk) šteniatka. Vek: 6 týždňov, odčerveneé, očkované s veterinárnou knižkou. Matka: bavorský farbiar, otec: neznámy.

Kontakt: M. Brázdová, tel. 046 568 4425, mobil: 0915 979 729

Triafali do vedúcich...

Na vine je prohibícia - tvrdí riaditeľ Úseku energetiky a informačných technológií NCHZ Ing. Marián Hluzák, keď vysvetľuje, prečo sa takmer štyri desiatky pracovníkov jeho useku pravidelne dvakrát do roka „povinne“, už viac než desaťročie, stretávajú na spoločenskom podujatí.

Každý má totiž raz do roka meniny aj narodeniny a patrí sa ich osláviť. Keďže v práci si nik nemôže dať ani za štamperlíček, tak vymysleli, že sa budú mesačne skladať stanovenou čiastkou a potom naraz oslávia všetky jubileá. Pozývajú na ne aj tých, čo už odišli na dôchodok.

Tradičiou sa stal aj bohatý program takýchto stretnutí. Okrem obvyklých príhovorov a gratulácií jubilantom prečítajú im aj básničky, ktoré na nich zostavia kolegovia. Nemôže chýbať kolo nových vtipov. Aspoň jeden musí povedať každý. Potom nasledujú rôzne zábavné

súťaže. Na tie sa všetci vždy veľmi tešia. Čerství dôchodcovia už napríklad súťažili v slalome s elektrickými autíčkami, alebo prebalovaní bábik. Bol už aj kankán v podaní mužskej časti kolektívu.

Ostatné takéto stretnutie sa uskutočnilo v minulom mesiaci v rekreačnom stredisku Chvojnica. Zablahoželali na ňom dvom čerstvým šesťdesiatnikom, zmenovému technikovi Mariánovi Škrabánovi a majstrovi údržby Ludovítovi Zemkovi a aj bývalému technologovi elektro Jozefovi Rybárovi, ktorý na dôchodku oslávil 70-tku.

Potom prišli na rad už spomínaná súťaž, zábava na vlastný účet.

- Aj toto stretnutie bolo opäť jedno z nezabudnuteľných, konštatoval riaditeľ. Len sa už starostí, aké nové súťažné disciplíny vymyslia o pol roka. (prš)

Snímky: archív úseku

Národné centrum vodného póla cez sviatky

24.12.2007 - štedrý deň

25.12.2007 - prvý sviatok vianočný
V tieto dva dni bude areál NCVP pre verejnosť **uzatvorený!**

26.12.2007 - druhý sviatok vianočný až do 30.12.2007 bude areál NCVP pre verejnosť **prístupný!**

31.12.2007 a Nový rok 1.1.2008 bude areál NCVP pre verejnosť **uzatvorený!**

V Novom roku, od 2.1.2008, pokračuje Národné centrum vodného póla stanoveným režimom pre obdobie zimnej sezóny.

Zároveň opätovne upozorňujeme zamestnancov NCHZ a.s. a ich rodinných príslušníkov, že majú vstup do bazéna zdarma:

Pondelok: od 14,30 - do 16,00 hod

Utorok: od 18,00 - do 21,00 hod

Štvrtok: od 14,30 - do 16,00 hod

Sobota: od 13,00 - do 15,00 hod

Pri vstupe je potrebné predložiť svoj preukaz zamestnanca NCHZ a.s.

Informácie na č.t. 046/ 568 6816

Ing. Milan Kupka

ved. prev. NCVP

Pozývame Vás dňa 27.12.2007 v čase od 14.00 hod. na plaváreň Nováckych chemických závodov, a.s., kde sa uskutoční

„ROZLÚČKA SO STARÝM ROKOM POD JEDLIČKOU“

Čo ťa čaká? Súťaže a vecné ceny. Ak sa chceš otestovať, neváhaj a príď.

Pripravované súťaže pre jednotlivcov aj družstvá (vek od 6 do 15 rokov)

❖ lovenie predmetov	❖ plávanie v kolesách
❖ plávanie s lyžičkou a pinpongovou loptičkou	❖ plávanie s doskou
❖ plávanie s lampiónom	❖ plávanie s nafukovačkou
❖ plávanie so sviečkou	❖ plávanie vo dvojiciach
❖ zábavná štafeta	❖ plávanie s dáždnikom
❖ trojdisciplína - lovenie predmetu, 20 drepov, plávanie 2x šírka	

Najlepší jednotlivec na obdobie jedného roka bude vyhlásený za

NEPTÚN roka

u chlapcov

ARIEL roka

u dievčat

Pozvaní sú aj rodičia súťažiacich detí. Po skončení akcie je pre všetkých zúčastnených do 18.00 hod. bezplatný pobyt na plavárni.

Vedenie NCVP

NOVÁCKY CHEMIK - mesačník regionálnych zaujímavostí, vydávajú Novácke chemické závody, a. s.

Redaktori: Mgr. Milan STANISLAV, Ľubica WALOVÁ. **Adresa redakcie:** Novácke chemické závody, a.s., M. R. Štefánika 1, 972 71 Nováky, tel.: 046/568-4663, fax: 046/568-9250, e-mail: mstanislav@post.sk, lubica.walova@nchz.sk. **Redakčná rada:** Bc. Marek RATTAJ, Ing. Dana HAGAROVÁ, Ing. Peter HOLÝ, Ing. Róbert HOJČ.

Zaregistrované: Okresný úrad v Prievidzi, odbor regionálneho rozvoja a iných odvetvových vzťahov, pod registračným číslom RT-4/2000-BA.

Grafika a tlač: TIMAN SLOVAKIA, s.r.o., BOŠANY

Zadarmo pre zamestnancov NCHZ, NCHZ Global services a obyvateľov mesta Nováky. Nepredajné.

Autorské práva na texty a snímky uverejnené v časopise NOVÁCKY CHEMIK sú vyhradené. Preberanie a používanie fotografií, textových a iných materiálov je bez písomného súhlasu NCHZ zakázané.